

Kilpailukykyneuvosto 22.-23.5.2025

EU:n kilpailukykyneuvosto (teollisuuspolitiikka, sisämarkkinat) kokoontuu Brysselissä 22.-23.5.2025. Suomea kokouksessa edustavat elinkeinoministeri Wille Rydman ja työministeri Matias Marttinen.

Sisämarkkina- ja teollisuuspolitiikkaosuudessa neuvosto käy periaatekeskustelun aiheista

- 1) kilpailukyvyn parantaminen – EU:n politiikkojen räättälöinti perinteistä vahvaa teollisuutta varten,
- 2) neuvosto byrokratian suodattajana – miten lainsäädäntöprosessin aikana saadaan aikaan yritysystävällistä sääntelyä heti sen alusta alkaen
- 3) julkiset hankinnat – strategiset tavoitteet ja jatkotoimet

Suomen lähtökohtana on teknologianeutraali lähestymistapa, jossa puhdas siirtymä toteutetaan markkinaehtoisesti ja kustannustehokkaasti luoden EU:lle selkeää kilpailuetua. Suomen tavoitteena on parempi ja vähäisempi EU-sääntely. Suomi tukee komission tavoitteita sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Suomi suhtautuu positiivisesti siihen, että julkisia hankintoja koskevan EU-sääntelyn toimivuutta tarkastellaan.

Lainsäädäntökäsittelyssä on asetusehdotus työntekijöiden lähettämistä koskevan ilmoituksen tekemiseen tarkoitetusta julkisesta käyttöliittymästä. Suomi tukee komission yleistä tavoitetta vähentää yritysten hallinnollista taakkaa julkisella käyttöliittymällä ja sähköisellä vakiolomakkeella.

Muissa asioissa on useita käsiteltävänä olevia säädösehdotuksia. Tanskan aloitteesta agendalle on nostettu standardiessentiaalipatentit. Suomi tukee vahvasti komission aikomusta vetää SEP-asetusehdotus pois käsittelystä.

Tutkimus-, innovaatio- ja avaruusasioista vastaavien ministereiden kokouksessa Suomea edustaa elinkeinoministeri Wille Rydman. Tutkimus- ja innovaatio-osuudessa neuvoston tavoitteena on hyväksyä neuvoston suositus eurooppalaisen tutkimusalueen toimintapoliittisesta ohjelmasta vuosille 2025-2027 ja neuvoston päätelmät tekoälyn käytöstä tieteessä. Suomi voi hyväksyä nämä molemmat. Lisäksi käydään periaatekeskustelu Horisontti Eurooppa -puiteohjelman väliarvioinnista. Suomen prioriteettina on jatkossakin avoimeen kilpailuun ja korkeaan laatuun pohjautuvan tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen nykyistä suurempi osuus. Lounaskeskustelu käydään tutkimuksesta.

Avaruusosuudessa neuvosto tavoittelee hyväksyntää neuvoston päätelmille koskien erityisesti maanhavainnointijärjestelmistä saatavan satelliittidatan hyödyntämisestä siviiliturvallisuudessa ja kriisinhallinnassa. Suomi voi hyväksyä päätelmät. Lisäksi ministerit keskustelevat avaruuspohjaisen datan häiriönsietokyvyn, turvallisuuden ja kriisinhallinnan parantamisesta EU:ssa.

Asialista:

TORSTAI 22. TOUKOKUUTA 2025

SISÄMARKKINAT JA TEOLLISUUS

Kilpailukyvyn parantaminen – EU:n politiikkojen räätälöinti perinteistä vahvaa teollisuutta varten - Periaate-keskustelu

Neuvosto byrokratian suodattajana – miten lainsäädäntöprosessin aikana saadaan aikaan yritysystävällistä sääntelyä heti sen alusta alkaen – Periaatekeskustelu

Sisämarkkinastrategia - Komissio esittelee

Julkiset hankinnat – strategiset tavoitteet ja jatkotoimet – Periaatekeskustelu

Lainsäädäntökäsittelyt (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

(mahd.) Asetus sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmään liitetystä työntekijöiden lähettämistä koskevan ilmoituksen tekemiseen tarkoitetusta julkisesta käyttöliittymästä ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta - Yleisnäkemys

Muut asiat

a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

i) Asetus kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta

ii) Direktiivi eurooppalaisista rajat ylittävistä yhdistyksistä

iii) Asetus kriisinhallintaan tarkoitetusta pakkolisensoinnista ja asetuksen (EY) N:o 816/2006 muuttamisesta

iv) Asetus lelujen turvallisuudesta

v) Asetus pesuaineista ja pinta-aktiivisista aineista, asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 648/2004 kumoamisesta

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

vi) Tarve jatkaa keskusteluja komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi standardin kannalta olennaisista patenteista ja asetuksen (EU) 2017/1001 muuttamisesta

Espanjan, Italian, Latvian, Ranskan, Saksan, Slovakian ja Tšekin tiedotusasia

c) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma

Tanskan tiedotusasia

Ministerilounas

PERJANTAI 23. TOUKOKUUTA 2025

TUTKIMUS

Horisontti Eurooppa -puiteohjelman väliarviointi: saadut kokemukset ja seuraava tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma (FP 10) - Periaatekeskustelu

Neuvoston suositus eurooppalaisen tutkimusalueen toimintapoliittisesta ohjelmasta (2025–2027) Poliittinen yhteisymmärrys

Päätelmät tekoälyn käytöstä tieteessä – Hyväksyminen

AVARUUS

Päätelmät erityisesti maanhavainnointijärjestelmistä saatavan satelliittidatan käytöstä pelastuspalvelussa ja kriisinhallinnassa - Hyväksyminen

Avaruuspohjainen data häiriönsietokyvyn, turvallisuuden ja kriisinhallinnan parantamiseksi EU:ssa - Keskustelu

Muut asiat

- a) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma - Tanskan tiedotusasia
- b) Avaruusalan merkitys häiriönsietokyvyn, turvallisuuden ja kriisinhallinnan edistämisessä – Tiedotus

Ministerilounas (tutkimus)

Työ- ja elinkeinoministeriö

Muistio

EU/14/2025-TEM-19

Palmu Maija

8.5.2025

Näkemysten vaihto aiheesta ”Kilpailukyvyn vahvistaminen–EU-politiikka paremmin vastaamaan perinteisesti vahvojen teollisuudenalojen tarpeita”

Kokous

Kilpailukykyneuvoston kokous 22.5.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokouksessa 12.3.2025 käydään näkemystenvaihto aiheesta ”Kilpailukyvyn vahvistaminen–EU-politiikka paremmin vastaamaan perinteisesti vahvojen teollisuudenalojen tarpeita”

Suomen kanta

Suomen kannat perustuvat E-kirjeisiin puhtaan teollisuuden ohjelmasta (E 15/2025 vp), hallituksen EU-avaintavoitteista (E 58/2023 vp) sekä kilpailukykykompassista (E 8/2025 vp).

Suomen lähtökohtana on teknologianeutraali lähestymistapa, jossa puhdas siirtymä toteutetaan markkinaehtoisesti ja kustannustehokkaasti luoden EU:lle selkeää kilpailuetua. (E 58/2023 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että kauppapolitiikan, taloudellisen turvallisuuden toimenpiteiden, innovaatioiden ja kansainvälisten kumppanuuksien avulla vahvistetaan eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä. (E 15/2025 vp.)

Suomi korostaa, että johdonmukainen ja pitkäjänteinen EU:n ilmastopolitiikka luo pohjan tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittaville merkittävälle ja oikea-aikaisille investoinneille

sekä teknologioiden kehittämiseksi. Lisäksi sillä voidaan edistää myös EU:n kriisivarautumista ja resilienssiä. (E 49/2023 vp)

Suomi katsoo, että uudistettavassa biotalousstrategiassa päätavoitteena tulisi olla EU:n kilpailukykyyn vahvistaminen biotaloudessa. Suomi korostaa biotalouden arvonalistuksen nostamista korkean arvonalistuksen tuotteiden ja palveluiden tuottamisella kestäväällä tavalla ottaen huomioon myös EU:n energiaomavaraisuus ja energian huolto- ja toimitusvarmuus. Suomi pitää tärkeänä, että uudistetussa biotalousstrategiassa korostettaisiin biotalouden tunnistamista horisontaalisesti eri ohjauskeinoissa ja pyritäisiin kestävää biotaloutta vauhdittamaan politiikkakoherenssiin. (E 15/2025 vp.)

Suomi pitää tarpeellisena meri- ja lentoliikenteen kestävien polttoaineiden tuotannon, käytön ja infrastruktuurin edistämistä. Suomi pitää hyvänä, että ajoneuvojen sähkölaustausinfran kehittämistarpeisiin kiinnitetään huomioita. Samalla on tärkeää varmistaa kannusteet erityisesti raskaan tieliikenteen puhtaan siirtymän edellyttämälle laajan puhtaiden käyttövoimien valikoiman, niitä käyttävien ajoneuvojen sekä jakeluinfran kehittämiseksi. (E 15/2025 vp.)

Suomi pitää kriittisten raaka-aineiden toimitusvarmuuden edistämiseen liittyviä toimenpiteitä kannatettavina. Entistä nopeampi EU:n riippuvuuden vähentäminen fossiilisten polttoaineiden tuonnista vahvistaisi EU:n strategista autonomiaa ja kokonaisturvallisuutta. Samalla tulisi vahvistaa ja hajauttaa kriittisten mineraalien toimitusketjuja sekä vähentää liiallista riippuvuutta niiden tuonnista. (E 8/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Komissio antoi tiedonannon EU:n puhtaan teollisuuden ohjelma: yhteinen tiekartta kohti kilpailukykyä ja vähähiilistymistä 26.2.2025 (COM (2025) 85 final). Puhtaan teollisuuden ohjelman tavoitteena on luoda perustaa EU:n kilpailukykyille ja vähähiilistymiselle ja ratkaista kootusti ilmastokriisiin, kilpailukykyyn ja taloudelliseen resilienssiin liittyviä haasteita. Vähähiilistymiseen tähtäävä politiikka nähdään tehokkaana kasvun ajurina, kun siihen yhdistetään teollisuus- kilpailu-, talous- ja kauppapolitiikan keinovalikoimat.

Ohjelman keskiössä ovat erityisesti energiantensiivinen teollisuus, clean tech ja kiertotalous. Teollisuuden sektorikohtaisista toimenpidesuunnitelmista ohjelmassa mainitaan autoteollisuus, metalli/terästeollisuus, kemianteollisuus, kestävä liikenne ja biotalousstrategia.

Kansallinen valmistelu

Kilpailukykyjaosto (EU-8), 6.5.2025

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 14.-16.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 16.5.2025

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Maija Palmu, TEM, maija.palmu(at)gov.fi, puh. 0295047020

Leila Vilhunen, TEM,

VAHVA-tunnus

EU/14/2025

Liitteet -

Viite -

5. Neuvosto byrokratian suodattimena – miten saada aikaan yritysystävällisiä säädöksiä lainsäädäntöprosessin alusta alkaen

Kokous

Kilpailukykyneuvosto (sisämarkkinat ja teollisuus) 22.5.2025

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokouksessa 22.5.2025 käydään keskustelu siitä, miten voidaan varmistaa EU-säädösten yritysystävällisyys lainsäädäntöprosessin alusta alkaen.

Keskustelu liittyy komission 11.2.2025 julkaisemaan tiedonantoon ”Yksinkertaisemmin ja nopeammin toimiva EU: tiedonanto lainsäädännön täytäntöönpanosta ja yksinkertaistamisesta” (COM (2025) 47 final).

Puheenjohtajan tausta-asiakirja ei ollut käytettävissä perusmuistiota laatiessa.

Suomen kanta

Suomi korostaa paremman sääntelyn työn pitkäjänteisyyttä ja johdonmukaisuutta. Suomi pitää tärkeänä, että sääntelyn yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano on nostettu komission kauden painopisteeksi. EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden tulee vastata yhdessä paremman sääntelyn hyväksi tehtävästä työstä. (E 23/2025 vp)

Vuoropuhelua komission ja jäsenvaltioiden välillä tarvitaan EU-säädöksen elinkaaren kaikissa vaiheissa, ennakkovaikuttamisesta jälkiarviointiin. EU-sääntely ja kansallinen sääntely ovat monin tavoin vuorovaikutussuhteessa. Merkittävä osa kansallisesta lainsäädännöstä on EU-peräistä, mikä korostaa EU:n paremman sääntelyn työn merkitystä. (E 23/2025 vp)

Suomen tavoitteena on parempi ja vähäisempi EU-sääntely (E 58/2023 vp). Suomi tukee komission tavoitteita sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Suomi toimii määrätietoisesti kilpailukyvyllä haitallisen EU-sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja joustavoittamiseksi sekä kansallisten erityispiirteiden huomioimiseksi. Osana strategisen kilpailukyvyn vahvistamista toimien tavoitteena tulisi olla nykyistä enustettavampi ja vakaampi yritysten toimintaympäristö. (E 7/2025 vp) Suomi tukee myös komission aiempaa läpinäkyvämpää ja systemaattisempaa lähestymistapaa sääntelyn yksinkertaistamiseen ja hallinnollisen taakan vähentämiseen. (E 23/2025 vp)

Suomi korostaa komission huolellisia vaikutusarviointoja ja sidosryhmien kuulemisia lainsäädännön valmistelussa. Suomi tukee komission ehdotusta laatia menetelmä, jonka avulla voidaan arvioida lainsäädäntöprosessin aikana tehtyjen muutosten vaikutuksia. Suomi korostaa, että menetelmän tulisi olla yksinkertainen, selkeä, helppokäyttöinen ja pragmaattinen, jotta sen käyttö ei tarpeettomasti viivästyttä lainsäädäntöprosessin etenemistä. (E 23/2025 vp)

Suomi tukee komission tavoitetta, jonka mukaan se tehostaa sidosryhmäyhteistyötä kerätäkseen palautetta täytäntöönpanon toimivuudesta ja sen mahdollisesta parantamisesta. Suomi katsoo, että sidosryhmiltä kerätyn tiedon tulee olla tarvittavilta osin myös jäsenvaltioiden käytettävissä. (E 23/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Komissio julkaisi 11.2.2025 tiedonannon otsikolla ”Yksinkertaisemmin ja nopeammin toimiva EU: tiedonanto lainsäädännön täytäntöönpanosta ja yksinkertaistamisesta” (COM (2025) 47 final). Tiedonannossa tuodaan esille, miten komissio aikoo seuraavan viiden vuoden aikana edistää EU-säädösten täytäntöönpanoa käytännössä sekä vähentää hallinnollista taakkaa ja yksinkertaistaa EU:n sääntöjä. Tiedonanto sisältää tavoitteita ja välineitä, joiden avulla voidaan keventää sääntelytaakkaa ja parantaa kilpailukykyä. Sääntely- ja toimintakulttuurin muutos kattaa koko komission. Tiedonannossa korostetaan, että komissio ottaa paremman sääntelyn periaatteet ja oikeusvarmuuden asianmukaisesti huomioon EU-lainsäädäntöä laadittaessa.

Tiedonannossa käsitellään EU-lainsäädännön yksinkertaistamisen ja täytäntöönpanon lisäksi myös yleisiä paremman sääntelyn kysymyksiä. Komissio lupaa mm. soveltaa systemaattisesti vaikutusarvioissaan vahvistettuja pk-yritys- ja kilpailukykytestejä. Komissio vahvistaa myös, että se tekee myös kustannusarvioita merkittävien delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten osalta.

Komissio aikoo ehdottaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle yksinkertaista menetelmää, jolla niiden tekemien merkittävien muutosten vaikutukset voidaan arvioida. Tarkoitus on testata, miten tällaiset arvioinnit voidaan toteuttaa viivyttämättä lainsäädäntöprosessia tarpeettomasti.

Lisäksi komissio tulee tehostamaan sidosryhmäyhteistyötä kerätäkseen palautetta EU-lainsäädännön täytäntöönpanon toimivuudesta mm. järjestämällä säännöllisiä täytäntöönpanovuoropuheluja sidosryhmien kanssa ja suorittaa ns. realiteettitarkasteluja ottamalla yhteyttä useiden eri alojen yrityksiin kerätäkseen käytännön kokemuksia. Tulokset otetaan huomioon tulevien yksinkertaistamisehdotusten suunnittelussa.

Neuvoston puheenjohtajana toimiva Puola on pitänyt Euroopan komission uutta, vahvistunutta fokusta sääntelyn yksinkertaistamiseen tärkeänä hallinnollisen taakan vähentämisen ja EU:n sääntelykehikon tehokkuuden kannalta. Puheenjohtaja on todennut, että toimissa onnistuminen riippuu sekä uudistusten ja yksinkertaistamistoimien laadusta että

niitä tukevien prosessien osallistavuudesta ja uskottavuudesta. Puheenjohtajan mukaan EU-lainsäädännön valmistelussa tavoitteena on hyvä olla se, että EU-säätelyn yksinkertaistamispaketteja ei tarvittaisi viiden vuoden välein.

Puheenjohtaja on pitänyt esillä vaikutusarvioinnin merkitystä koko EU-säädöksen valmisteluprosessin ajan ja pyrkii edistämään neuvoston omaa vaikutusarviointiprosessia neuvotteluissa tehdyistä merkittävistä muutoksista. Merkittävien muutosten vaikutusarviomenettelyn mahdollinen sujuvoittaminen vaatii puheenjohtajan mukaan pohdintaa mm. siitä, mitkä muutokset katsotaan merkittäviksi, mikä taho on vastaa vaikutusarvion laatimisesta, mitä metodologiaa arviointiin käytetään ja millä aikataululla arviot olisi mahdollista laatia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa komission tiedonanto kuuluu JURI-valiokunnan vastuulle.

Kansallinen valmistelu

Kilpailukykyjaosto 6.5.2025

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 14.-16.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 16.5.2025

Asiakirjat

COM (2025) 47 final

Puheenjohtajan keskusteluasiakirja (ei vielä tiedossa)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Tiina Haanpää TEM tiina.haanpaa@gov.fi puh. 050 528 3312

VAHVA-tunnus

EU/430/2025

Liitteet -

Viite -

Sisämarkkinastrategia

Kokous

Kilpailukykyneuvosto (sisämarkkinat ja teollisuus) 22.5.2025

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokous järjestetään 22.5. Brysselissä. Komissio esittelee kokouksessa uuden horisontaalisen sisämarkkinastrategian, jonka se julkaisee 21.5.2025.

Suomen kanta

Suomi katsoo, että kilpailulliset ja tehokkaasti toimivat sisämarkkinat ovat edellytys EU:n pitkän aikavälin kilpailukyvyille ja talouden kehitykselle. Suomi katsoo, että EU tarvitsee kunnianhimoisen ja rohkean vision sisämarkkinoiden kehittämiseksi tulevaisuudessa. (E 25/2023 vp)

Eri jäsenmaissa kohdattuja esteitä tulee poistaa systemaattisesti ja komission tulee tukea jäsenmaita tässä työssä. Suomi katsoo, että olemassa olevan sääntelyn hyvä täytäntöön- ja toimeenpano tulee varmistaa komission ja jäsenmaiden systemaattisella yhteistyöllä. Suomi pitää myönteisenä, että komissio on aloittanut rikkomusmenettelyitä täytäntöönpanon varmistamiseksi. On tärkeää, että komissio perussopimusten vartijana varmistaa sääntöjen noudattamisen. Suomen näkemyksen mukaan on tärkeää, että komissio seuraa sisämarkkinoiden tilaa muun muassa sisämarkkinoiden tulostaulussa. Suomi kannustaa komissiota edelleen kehittämään tulostaulua. Poliittikkatoimien tulee perustua tietoon. Suomi pitää myönteisenä, että täytäntöönpanon seuraamisessa hyödynnetään sisämarkkinoiden tulostaulun indikaattoreita. Suomi tukee komission pyrkimyksiä varmistaa, että yksityishenkilöt ja yritykset saavat enemmän tietoa ja käytännön neuvoja EU-oikeuden soveltamisesta sekä erilaisista ongelmanratkaisukeinoista ja riitojen ratkaisumenetelmistä. Tiedotukseen tulee mahdollisuuksien mukaan panostaa myös kansallisella tasolla. (E 25/2023 vp)

Palveluiden ja tavaroiden sisämarkkinoiden vahvistamista täytyy jatkaa. Suomi katsoo, että palveluiden sisämarkkinoiden kehittämiseksi ja palveludirektiivin toimeenpanon vahvistamiseksi tarvitaan konkreettisia ja kunnianhimoisia ehdotuksia sisältävä strateginen lähestymistapa. Palvelusektorilla on paljon potentiaalia ja toimivat palveluiden sisämarkkinat lisääisivät tuottavuutta ja kilpailukykyä. Suomi katsoo, että palveluiden esteiden poistamisen ja palveluintegraation vauhdittamisen tulee olla komission prioriteettina. Teollisuuden ja tuotekaupan palvelullistuminen vauhdittaa vihreää siirtymää ja pitää sisällään valtavan tuottavuuspotentiaalin. Suomen näkemyksen mukaan palvelut tulisi huomioida jokaisessa ekosysteemissä keskittyen erityisesti horisontaalisiin, taloudellisesti merkittäviin ja huomattavan kasvupotentiaalin palveluihin. Myös palveluiden esteiden tunnistaminen ja niiden poistaminen on tärkeää. Suomi katsoo, että horisontaalisten toimien lisäksi voidaan tarvita myös sektorikohtaisia toimia, joilla edistetään palvelumarkkinoiden toimintaa tai joilla voidaan purkaa palveluiden tarjoamiseen liittyviä esteitä. Sääntelyn esteiden purkamisen lisäksi on tärkeää edistää myös hallinnollisten esteiden purkamista ja menettelyiden sujuvoittamista. Suomi katsoo, että jäsenvaltioiden ja komission tulisi arvioida palveluita koskevien lupajärjestelmien tarpeellisuutta, syrjimättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta. Lisäksi tulisi tarkastella vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen toteutumista tilapäisessä palveluntarjonnassa. Rajat ylittävän palveluntarjonnan edistämiseksi komission tulisi lisäksi arvioida palvelustandardien kehittämistä taloudellisesti merkittävillä palvelualoilla. (E 25/2023 vp)

Olemassa olevia sisämarkkinatyökaluja kuten sisämarkkinoita koskevia ilmoitusmenettelyitä (tekniset määräykset ja tietoyhteiskunnan palvelut 2015/1535/EU ja palveludirektiivi 2006/123/EY) tulee käyttää nykyistä tehokkaammin. Suomi tukee komission ehdotusta yhden yhteyspisteen perustamisesta sisämarkkinoita koskeville ilmoitusmenettelyille. On tärkeää varmistaa, että myös sidosryhmät saavat helposti tietoa tehdyistä ilmoituksista. (E 25/2023 vp)

Suomi tukee yritysten, erityisesti pk-yritysten raportointitaakan vähentämistä koskevia määrällisiä tavoitteita. Kevennystoimien tulisi johtaa konkreettisiin kilpailukykyä parantaviin tuloksiin. Suomi korostaa, että sääntelyn yksinkertaistamisessa tulisi keskittyä yrityksille kohtuuttoman raskaiden velvoitteiden karsimiseen, suhteettomien raportointivelvoitteiden määrän ja raportointitiheyden karsimiseen ja taakan keventämiseen erityisesti pk-yritysten osalta. Päällekkäisiin raportointivelvoitteisiin ja eri säädöksistä johtuvien velvoitteiden johdonmukaisuuteen tulisi kiinnittää erityistä huomiota myös yksinkertaistamistyössä. Myös sääntelyn ennakoitavuuteen ja täytäntöönpantavuuteen tulee kiinnittää huomiota. Suomi tukee digitaalisia ratkaisuja, joilla tuetaan lainsäädännön yksinkertaistamista ja täytäntöönpanoa. Suomi katsoo, että komission tulisi soveltaa sen omaa ”yksi sisään, yksi ulos” -periaatetta läpinäkyvästi ja kattavasti sekä mahdollisimman vähäisin poikkeuksin. (E 23/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Kilpailukykyneuvostossa komissio esittelee uuden horisontaalisen sisämarkkinastrategian, jonka se julkaisee 21.5.2025.

Ennakkotietojen mukaan strategialla edistetään rajatylittävää palvelujen tarjoamista ja tavaroiden liikkumista rajojen yli. Strategialla pyritään myös varmistamaan nykyisten sääntöjen kattava täytäntöönpano, poistamaan nykyiset sääntelyyn liittyvät ja hallinnolliset esteet ja estämään uusien esteiden syntyminen.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Komission esittelyssä ei tehdä päätöksiä.

Kansallinen valmistelu

EU8-kilpailukykyjaosto 6.5.2025

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 14.-16.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri Valiokunta 16.5.2025.

Asiakirjat

Horisontaalinen sisämarkkinastrategia (julkaisu 21.5.2025).

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Niina Etelävuori niina.etelavuori@gov.fi puh. 029 504 7022

VAHVA-tunnus

EU/289/2025

Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet -

Viite -

Kilpailukykyneuvosto: Strategiset tavoitteet ja tulevaisuuden näkymät julkisissa hankinnoissa

Kokous

Kilpailukykyneuvosto 22.5.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokous järjestetään 22.5. Kilpailukykyneuvoston kokouksessa käydään politiikkakeskustelua julkisia hankintoja koskevista strategisista tavoitteista ja tulevaisuuden näkymistä.

Belgian puheenjohtajakaudella valmisteltiin neuvoston julkisia hankintoja koskevia päätelmät *Parannetaan oikeudenmukaista ja kestävää kilpailua EU:n julkisia hankintoja koskevista urakoista, tavaroista ja palveluista* (5968/24). Päätelmät on hyväksytty kilpailukykyneuvostossa 24.5.2024.

Komissio on myös käynnistänyt julkisia hankintoja koskevien direktiivien uudistuksen, ja osana tätä uudistustyötä komissio arvioi edellytyksiä edistää EU:n kilpailuvyyn ja omavaraisuuden kasvattamista, eurooppalaisten tuotteiden etusijaa, sekä vihreän siirtymän edistämistä ja edelläkävijämarkkinoiden luomista julkisten hankintojen sääntelyllä. Julkisia hankintoja koskevia strategisia tavoitteita sisältyy myös yli 50 sektorisäädökseen. Uudistustyö perustuu huolelliseen selvitykseen, joka on tarkoitus saattaa loppuun syksyllä 2025. Ehdotus hankintadirektiivien uudistukseksi on tarkoitus antaa vuoden 2026 viimeisellä neljänneksellä.

Suomen kanta

Suomen kannat ovat E-kirjeestä E 34/2024 vp (Ennakkovaikuttaminen julkisia hankintoja koskevien direktiivien uudistamiseen), EU:n Kilpailukykykompassia koskevasta E-kirjeestä E 8/2025 vp, sekä EU:n puhtaan teollisuuden ohjelmaa koskevasta E-kirjeestä E 15/2025 vp.

Suomi suhtautuu positiivisesti siihen, että julkisia hankintoja koskevan EU-säätelyn toimivuutta tarkastellaan. (E 34/2024 vp).

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n kriisinsietokykyä ja taloudellista turvallisuutta arvioidaan osana hankintasäädösten uudistamista. Eurooppalaisten tuotteiden suosimisen tarkoituksenmukaisuutta politiikkavälineenä tulisi arvioida huolellisesti. Strategisia aloja, sektoreita, ja tuotteita arvioitaessa on tärkeää ottaa huomioon säädösten riittävä selkeys ja täsmällisyys sekä talouden, teknologian ja yritysten uudistumiskyvyn tukeminen ja teknologianeutraalius. Uudistamistyössä tulisi kiinnittää huomiota huolelliseen vaikutustenarviointiin, sisämarkkinoiden ja kilpailun toimivuuteen, eri kokoisten yritysten osallistumismahdollisuuksiin, unionin kansainvälisiin velvoitteisiin, ml. WTO-sopimukset ja EU:n kauppasopimukset, sekä hallinnolliseen taakkaan. (E 8/2025 vp)

Hankintadirektiiveihin sisältyvien menettelyllisten edellytysten yksinkertaistamista koskevan selvittämisen osalta Suomi katsoo, että kilpailun vähäisyyteen voitaisiin puuttua lain-säädännön kehittämisen lisäksi myös muilla politiikkavälineillä. (E 34/2024 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että julkisissa hankinnoissa huomioidaan kattavasti myös ympäristö- ja sosiaaliset näkökulmat. Suomi kuitenkin toteaa, että tällaisten tavoitteiden erityisesti ympäristö- ja sosiaalisten tavoitteiden sekä myös innovaatioiden hankinnan tulisi kohdentua sellaisiin hankintoihin, joissa tavoitteiden vaikuttavuus on merkittävä. (E 34/2024 vp)

Suomi katsoo, että hankinnoille asetettujen tavoitteiden vaikutukset ja tästä aiheutuva sääntelytarve tulisi arvioida huolellisesti, jotta hankinnoille asetetut tavoitteet tai li-säsääntely eivät vääristä tai estä kilpailua merkittävästi saavutettuihin hyötyihin nähden. Strategisten toimintapolitiittisten tavoitteiden edistämisessä pitää huomioida, ettei pk- ja mikroyrityksien osallistumismahdollisuuksia heikennetä. Suomi korostaa, että EU-tason hankintasääntelyssä pitää vastaisuudessa keskittyä ensisijaisesti itse hankintamenet-telyyn ja sektorikohtaisia politiikkatavoitteita tulee edistää muussa EU-sääntelyssä kui-tenkin huomioiden, että sääntelyn yksinkertaistamiseksi samanaikaisesta hankintasään-telyn pirstaloitumista useisiin säädöksiin tulisi mahdollisuuksien mukaan välttää. Lisäksi Suomi korostaa sektorisääntelyn osalta EU-tason koordinaation tarvetta. On tärkeä arvi-oida, voidaanko hankintadirektiivien muuttamiselle vaihtoehtoisilla politiikkatoimilla edis-tää toimintapolitiittisia tavoitteita. (E 34/2024 vp)

Suomi kannattaa puhtaan teollisuuden ohjelman tavoitetta luoda edelläkävijämarkkinoita uusille kestäville tuotteille hyödyntämällä julkisia hankintoja ja tuotekohtaisia kestävyys-merkintöjä sekä tarkistamalla julkisten hankintojen lainsäädäntöä. Suomi pitää lisäksi tärkeänä, että EU:n puhtaan teollisuuden ohjelmaa, kriisinsietokykyä ja taloudellista tur-vallisuutta arvioidaan myös unionin hankintasäännöksiä uudistettaessa. Eurooppalaisten tuotteiden suosimista koskevien kriteerien tarkoituksenmukaisuutta tulisi arvioida huolel-lisesti suhteessa muihin politiikkakeinoihin. (E 15/2025 vp)

Suomi suhtautuu myönteisesti siihen, että EU:ssa tullaan kiinnittämään aiempaa enem-män huomiota kysyntäpuolen kannustimiin luotaessa vähähiilisen talouden edelläkävijä-markkinoita. Tässä tulisi hyödyntää tehokkaasti jo nykyisin käytettävissä olevia toimenpi-teitä ja välineitä. (E 15/2025 vp)

Suomi suhtautuu varauksellisesti vaatimuksiin, jotka voisivat heikentää kansainvälistä kilpailua sisämarkkinoilla ja johtaa kolmansien maiden markkinoillepääsyä heikentäviin vastatoimiin. Strategisia aloja ja sektoreita arvioitaessa on tärkeää ottaa huomioon säännösten riittävä selkeys ja täsmällisyys, talouden uudistumiskyvyn tukeminen ja teknologianeutraalius. Myös pehmeämpien ohjauskeinojen käyttöä tulisi edistää. Suomi pitää myönteisenä, että sektorilainsäädäntöön sijoitettuja julkisia hankintoja koskevia säännöksiä, sekä niiden selkeyttämistä, sovellettavuutta ja yhteensovittamista hankintasäännösten kanssa parannetaan. (E 15/2025 vp)

Suomi korostaa tarvetta toimia Maailman kauppajärjestö WTO:n syrjimättömyysperiaatteen mukaisesti. (E 15/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Kilpailukykyneuvostossa keskustellaan strategisista tavoitteista ja tulevaisuuden näkymistä julkisissa hankinnoissa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Komission esittelyssä ei tehdä päätöksiä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

EU8 kilpailukykyjaoston kokous 6.5.2025.

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 14.-16.5.2025.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 16.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan maakunnan tehtävänä on huolehtia julkisia hankintoja koskevien EU:n säädösten täytäntöönpanosta siltä osin kuin tarvittavat kansalliset toimenpiteet kuuluvat itsehallintolain mukaan maakunnan toimivaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat**Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

johtava asiantuntija Riikka Hietanen riikka.hietanen(at)gov.fi, 0295 047 078

johtava asiantuntija Terhi Kauti terhi.kauti(at)gov.fi, 0295 047 254

VAHVA-tunnus

EU/304/2025

Liitteet -

Viite -

Kilpailukykyneuvosto: Asetusehdotus työntekijöiden lähettämistä koskevaan sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmään liittyvästä julkisesta käyttöliittymästä ja asetuksen (EU) 1024/2012 muuttamisesta; neuvoston yleisnäkemyksen hyväksyminen

Kokous

Kilpailukykyneuvosto (sisämarkkinat ja teollisuus), 22.5.2025

Eduskuntatunnus

U 54/2024 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokous järjestetään 22.5. Brysselissä. Puheenjohtajan tavoitteena on neuvoston yleisnäkemyksen hyväksyminen. Komissio antoi ehdotuksen 14.11.2024 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmään liitettävästä työntekijöiden lähettämistä koskevan ilmoituksen tekemiseen tarkoitetusta julkisesta käyttöliittymästä ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 (jäljempänä IMI-asetus) muuttamisesta (KOM(2024) 531 lopullinen).

Ehdotusta on käsitelty Unkarin ja Puolan puheenjohtajakausilla neuvoston sisämarkkina-työryhmässä. Tällä hetkellä on epäselvää, onko kompromissiehdotukselle löydettyä määräenemmistö. Osa jäsenmaista haluaisi muun muassa hieman enemmän kansallista joustoa ehdotettavaan vakiolomakkeeseen sekä soveltamisalan laajentamista kolmansista maista lähetettäviin työntekijöihin. Puheenjohtajan luonnosta neuvoston yleisnäkemykseksi käsitellään vielä Coreper1-kokouksessa 14.5.2025. Kolmikantaneuvottelut käynnistyvät tämän hetken arvion mukaan Tanskan puheenjohtajuuskaudella vuoden 2025 loppupuoliskolla.

Suomen kanta

Suomi tukee puheenjohtajan tavoitetta saavuttaa yleisnäkemyks kilpailukykyneuvostossa. Neuvotteluissa ehdotukseen on tehty Suomen neuvottelutavoitteiden mukaisia muutoksia ja asetuksen sisältö on kehittynyt tavoitteiden mukaiseen suuntaan.

Puheenjohtajan viimeisin kompromissiehdotus (2.5.2025) olisi ollut Suomen hyväksyttävissä.

Suomen kanta on kuvattu U-kirjelmässä U 54/2024 vp muun muassa seuraavasti:

Suomi tukee komission yleistä tavoitetta edistää sisämarkkinoiden toimintaa vähentämällä yritysten hallinnollista taakkaa tukemalla jäsenvaltioiden viranomaisten toimintaa julkisella käyttöliittymällä ja sähköisellä vakiolomakkeella, jota voidaan hyödyntää työntekijöiden lähettämislmoituksien tekemisessä.

Suomi pitää hyvänä toimia, joilla sujuvoitetaan työvoiman vapaata liikkuvuutta ja sisämarkkinoiden toimivuutta EU-alueella digitaalisia ja teknologisia keinoja hyödyntäen.

Suomi kannattaa sitä, että kyse on jäsenmaille vapaaehtoisesta mahdollisuudesta liittyä vakiolomakkeen käyttäjäksi ja että komissio vastaa käyttöliittymän kustannuksista. Suomi pitää hyvänä, että ehdotuksen mukaisen julkisen käyttöliittymän mahdollisesta käytöstä voidaan päättää kansallisesti erikseen.

Suomi pitää tärkeänä, että toimitetut tiedot ovat vastaanottavan jäsenvaltion asiasta vastaavien kansallisten toimivaltaisten viranomaisten saatavilla hallinnollisen yhteistyön tekemiseksi, ja että julkinen käyttöliittymä ja vakiolomake ovat käyttäjäystävällisiä.

Suomi pitää tärkeää varmistaa henkilötietojen suoja siten, että ehdotuksessa ehdotettava sääntely henkilötietojen käsittelystä on yhteensopivaa EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa.

Pääasiallinen sisältö

Asetusehdotuksessa säädettäisiin työntekijöiden lähettämisestä koskevasta yhtenäisestä ilmoituksesta ja julkisesta käyttöliittymästä, jonka kautta työntekijöitä lähettävät yritykset voisivat hoitaa hallinnollisesti työntekijöiden lähettämistä koskevia ilmoituksia keskitetysti. Ehdotettava julkinen käyttöliittymä olisi osa sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmää (IMI), jonka kustannuksista vastaisi Euroopan komissio.

Ehdotuksen päätarkoituksena on keventää jäsenvaltioiden viranomaisten ja yritysten hallinnollista taakkaa lähentämällä kansallisia lakeja ja menettelyjä sekä vahvistaa jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä niiden valvoessa IMI:n kautta, että tiettyjä lähetettyihin työntekijöihin sovellettavia hallinnollisia vaatimuksia noudatetaan.

Käyttöliittymän käyttö olisi jäsenvaltioille vapaaehtoista.

Ehdotuksessa säädettäisiin käyttöliittymän toiminnoista (2 artikla) kuten suojatusta tilistä palveluntarjoajalle ja sen kautta voisi luoda, lähettää ja hallinnoida lähetettyjä työntekijöitä koskevia ilmoituksia, toimittaa lähettämislmoituksen jäljennös lähetetyille työntekijälle ja asettaa toimitetut tiedot IMI:n kautta vastaanottavan jäsenvaltion asiasta vastaavien viranomaisten saataville hallinnollisen yhteistyön tekemiseksi. Käyttöliittymä mahdollistaisi myös tarvittaessa Europan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/67/EU 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen asiakirjojen toimittamisen sen jälkeen,

kun lähettäminen on alkanut ja asiaan liittyvä lähettämislmoitus on toimitettu julkisessa käyttöliittymässä. Näiden asiakirjojen saattaminen vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten saataville IMI:n kautta mahdollistaisi lähetettyjen työntekijöiden oikeuksien suojelemiseen tähtäävää EU:n lainsäädäntöä noudattamisen valvonnan.

Ehdotuksen säädettäisiin julkisen käyttöliittymän käytöstä (3 artikla) kuten menettelystä käyttöliittymään liittymiseksi. Jäsenvaltion on ilmoitettava päätöksestä komissiolle kuusi kuukautta ennen päivää, josta alkaen se aikoo käyttää julkista käyttöliittymää, sekä annettava tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset. Julkista käyttöliittymää käyttävät jäsenvaltiot eivät saa asettaa muita ilmoitus- tai tiedonantovaatimuksia palveluntarjoajille, jotka toimittavat lähettämislmoituksen julkisen käyttöliittymän kautta.

Ehdotuksen 4 artiklassa säädetään vakiolomakkeesta ja vahvistetaan keskeiset tiedot, jotka lähettävä yritys antaa vakiolomakkeessa. Vakiolomakkeen on koostuttava perusteluista ja oikeasuhteisista tiedoista, jotka ovat tarpeen tosiasioihin perustuvien tarkastusten mahdollistamiseksi työpaikalla, ja vaatimukset liittyvät: palvelujentarjoajaan, lähetettyihin työntekijöihin, lähettämistoimeksiantoon, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/67/EU 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin yhteyshenkilöihin ja palvelun vastaanottajaan.

Ehdotuksen 4 artiklassa säädetään myös vakiolomakkeen muuttamista koskevasta prosessista.

Ehdotuksen 5 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelystä ja säilyttämisestä. Artiklassa määritellään henkilötietojen käsittelyn tarkoitus sekä tietoryhmät ja rekisteröidyt sekä täsmennetään julkisen käyttöliittymän kautta toimitettujen henkilötietojen käsittelyyn liittyvät vastuut.

Ehdotuksen 6 artiklassa säädetään toimitettujen tietojen käsittelystä IMIn avulla jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten hallinnollisen yhteistyön helpottamiseksi ja keskinäistä avunantoa koskevien pyyntöjen yksinkertaistamiseksi.

Ehdotuksen 7 artiklassa säädetään hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun IMI-asetuksen muuttamisesta täsmentämällä asetuksen liitteessä luetellut unionin säädökset, joihin sisältyy IMI-järjestelmän käyttö ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten hallinnollinen yhteistyö.

8 artiklassa säädetään vakiolomakkeen laatimisesta noudattaen komiteamenettelyä (tarkastelumenettely), 9 artiklassa asetuksen arvioinnista ja 10 artiklassa säädetään voimaantulosta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 114 artikla, jonka osalta noudatetaan tavallista lainsäätämisyjärjestystä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Ehdotuksen pääkäsittelystä vastaavat yhdessä työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta (EMPL) ja sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta (IMCO). Mietinnön esittelijäksi on nimetty EMPL-valiokunnan edustaja Johan Danielsson (Ruotsi, S&D) ja IMCO-valiokunnan edustaja Andreas Schwab (Saksa, EPP).

Kansallinen valmistelu

Luonnos U-kirjelmäksi käsiteltiin kilpailukykyjaoston (EU8) ja työoikeusjaoston (jaosto 28) kirjallisessa menettelyssä 2.- 9.12.2024.

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 14.-16.5.2025

Eduskuntakäsittely

Valtioneuvoston kirjelmä U 54/2024 vp on annettu eduskunnalle 19.12.2024. Eduskunta antoi kantansa 19.2.2025 ehdotukseen. Suuri valiokunta yhtyi työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausunnon (TyVL 1/2025 vp) mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

Suuri valiokunta 16.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ehdotuksen mukaisen julkisen käyttöliittymän käyttöönotto on vapaaehtoista. Suomessa on tällä hetkellä käytössä sähköinen ilmoituslomake, jonka kautta ilmoitukset lähettyistä työntekijöistä tehdään työsuojeluviranomaisen ylläpitämällä verkkosivustolla olevan lomakkeen kautta.

Asetusehdotuksen mukaisen julkisen käyttöliittymän liittyminen ja vakiolomakkeen käyttöönotto aiheuttaisi tarpeen kansallisille lainsäädäntömuutoksille huomioiden se, että työntekijöiden lähettämisestä annetun lain (477/2016)) mukaan ilmoituksessa on kerrottava komission ehdotusta yksityiskohtaisemmin joitakin tietoja kuten rakennusalan veronumero.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 1 momentin 21 kohdan mukaan työoikeus kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole taloudellisia vaikutuksia tässä vaiheessa.

Suomi arvioi tarkemmin mahdollisuutta liittyä julkiseen käyttöliittymään ja vakiolomakkeen käyttöönotosta asetusehdotuksen hyväksymisen jälkeen ja kun järjestelmästä on saatu kokemuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

7884/25, 2.5.2025
KOM(2024) 531 lopullinen

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Päivi Kantanen paivi.kantanen@gov.fi puh 029 5048938
Niina Etelävuori niina.etelavuori@gov.fi puh. 029 504 7022

VAHVA-tunnus

EU/1051/2024

Liitteet 7884/25, 2.5.2025**Viite** -

Organisaation nimi

Timonen Hannele

Perusmuistio

30.4.2025

EU/289/2025-TEM-39

EU:n kilpailukykyneuvosto 22.-23.5.2025; asiakkohta tiedotusasiat (aob)

Kokous

EU:n kilpailukykyneuvosto 22.-23.5.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvostossa 22.-23.5.2025 on asiakkohta tiedotusasiat (any other business, AOB). Tiedotusasia-kohdassa ei tehdä päätöksiä tai käydä keskustelukierrosta, vaan tässä komissiolla sekä jäsenvaltioilla on mahdollisuus tuoda esiin yksittäisiä tärkeäksi katsomiaan asioita. Tässä perusmuistiossa on mainittuna ne tiedotusasiat, jotka on virallisesti merkitty kilpailukykyneuvoston asialistaan 8.5. mennessä.

Suomen kanta

Suomi ottaa tiedoksi komission ja jäsenvaltioiden valtuuskuntien tiedotusasiat.

Pääasiallinen sisältö

28.11.2024 (teollisuuspolitiikka, sisämarkkinat)

Vireillä olevat lainsäädäntöaloitteet – Puheenjohtajan tiedotusasia

Asetus maksuviivästysten torjumisesta liiketoimissa

Komissio antoi syyskuussa 2023 ehdotuksen asetukseksi kaupallisissa toimitissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta. Ehdotuksesta käytiin periaatekeskustelu

7.3.2024 pidetyssä kilpailukykyneuvostossa. Kilpailukykyneuvostossa saadun palautteen perusteella silloinen puheenjohtajamaa Belgia laati ensimmäisen kompromissiehdotuksen. Kesäkuussa 2024 jäsenmaiden selkeä enemmistö, mukaan lukien Suomi, ilmoitti työryhmäkokouksessa kantanaan, ettei neuvotteluja tulisi jatkaa Belgian laatiman kompromissiehdotuksen tai komission alkuperäisen ehdotuksen pohjalta. Jäsenvaltioiden enemmistö on pyytänyt komissiota vetämään nykyisen ehdotuksen pois ja laatimaan kokonaan uuden ehdotuksen, mutta KOM ei ainakaan toistaiseksi ole ilmaissut aikomustaan tehdä näin. Viimeisin kokous EU:n neuvoston työryhmässä pidettiin 6.5.2025, mutta tilannekuva ei ole edelleenkään muuttunut puheenjohtajamaan Puolan yrityksistä huolimatta. Euroopan parlamentti on päättänyt kannastaan 23.4.2024 ehdottaen useita muutoksia asetukseen.

Suomi pitää unionin lainsäädännön uudistamista kannatettavana, jotta maksuviivästyksiin ja pitkiin maksuaikoihin voidaan puuttua tehokkaasti koko unionin alueella. Erityisesti pk-yritysten asemaa tulee vahvistaa suhteessa neuvotteluvoimaltaan vahvempiin yrityksiin. Komission ehdotus on annettu asetusmuodossa. Ehdotettu sääntely on tarkoituksenmukaisempaa antaa jatkossakin direktiivinä, koska asetusmuoto tekisi sääntelystä hajanaisen ja vaikeuttaisi sen hahmottamista ja soveltamista. Kannatettavaa ei ole, että kaikissa kaupallisissa toimissa maksuajan kestoksi asetettaisiin enintään 30 päivää ilman mahdollisuutta missään tilanteessa sopia pidemmästä enimmäismaksuajasta. Sopimusvapaus tulisi siten kyetä ainakin tietyiltä osin säilyttämään. Yritysten välisten sopimussuhteiden valvonta on hyvin poikkeuksellista, minkä vuoksi neuvotteluissa on tarkoin selvitettävä, voitaisiinko nykytilannetta – kuten ehdotetaan – parantaa asettamalla viranomainen valvomaan yritysten välisiä maksuaikoja. Valvontaviranomaisen asettamisesta aiheutuvat kustannukset olisivat alustavan arvion mukaan Suomessa vuositasolla vähintään 500 000 euroa.

Eurooppalaista rajat ylittävää yhdistystä (ECBA) koskeva lainsäädäntöaloite

Komissio antoi ehdotuksen syksyllä 2023. Valtioneuvosto on antanut asiasta U-kirjelmän (U 71/2023 vp) eduskunnalle marraskuussa 2023. Suomi on nostanut neuvotteluissa esiin huolet relevantin tietopohjan puutteesta ja siitä, että ehdotusten hyödyt eivät ole selviä, sekä yksittäisistä säännösehdoituksista.

Neuvottelut ovat keskittyneet viimeisen vuoden oikeusperustaa koskevaan kysymykseen, eikä artiklakohtaisessa tarkastelussa ole päästy juuri alkua pidemmälle. Tammi-kuussa 2025 annetun neuvoston oikeuspalvelun kirjallisen näkemyksen mukaan ehdotetut oikeusperustat eivät ole asianmukaisia niiltä osin, kuin komission ehdotukset koskevat yhdistyksiä, jotka eivät harjoita lainkaan taloudellista toimintaa. Tällaisten yhdistysten yhteisösääntely ei kuulu EU:n toimivaltaan. Neuvoston työryhmässä jatketaan käsittelyä mutta ratkaisua ei ole näköpiirissä lähiaikoina. Suomi tukee neuvotteluiden edistämistä ottaen kuitenkin huomioon asianmukaiset oikeusperustat sekä Suomen kannassa jo aiemmin painotetut seikat.

Asetus kriisinhallinnan pakkolisensseistä ja asetuksen (EY) 816/2006 muuttamisesta

Pakkolisenssiasetuksesta on käynnissä kolmikantaneuvottelut. Ensimmäiset neuvottelut pidettiin 26.3.2025. Parlamentti vaatii ehdotukseen muutoksia, joita neuvosto ei voi mandaattinsa nojalla hyväksyä. Seuraava kolmikantaneuvottelu järjestetään todennäköisesti 21.5, jota ennen tavoitteena on pitää Coreper-kokous 14.5 neuvoston uusitun neuvottelumandaatin saavuttamiseksi.

Kolmikantaneuvottelujen keskeisimmät kysymykset ovat asetuksen soveltamisala, kysymys liikesalaisuuksien paljastamisesta ja ns. 'additional measures'. Asetuksen

soveltamisalan ja liikesalaisuuksien osalta jäsenvaltiot ovat osoittaneet hyvin vähän joustavuutta.

Suomen kannan mukaan pakkolisenssin tulee olla viimesijainen keino, sen tarpeellisuuden perusteiden tulee olla erityisen painavia ja käyttöala rajattu ja selkeä.

Lelujen turvallisuutta koskeva asetusehdotus

Komissio antoi asetusehdotuksen heinäkuussa 2023. Ehdotukseen sisältyi tiukennuksia kemikaalirajoituksiin, uutena elementtinä digitaalinen tuotepassi sekä tiettyjä uusia vaatimuksia leluille ja talouden toimijoille sekä tarkennuksia viranomaismenettelyihin. Suomi on pitänyt asetusehdotusta yleisesti perusteltuna ja tavoitteita tärkeänä. Suomen kannassa keskeistä on myös asetuksen tekninen ajantasaisuus, delegoidun säädösvallan tarkoituksenmukaisuus, digitaalisen tuotepassin yhteensopivuus ekosuunnitteluasetuksen kanssa ja teknologianeutraalius, tarpeettoman hallinnollisen taakan välttäminen, harmonisoitujen standardien ensisijaisuus ja kemikaaleja koskevien säännösten tiukennukset.

Kolmikantaneuvottelut aloitettiin Unkarin puheenjohtajuuskaudella marraskuussa 2024. Puolan puheenjohtajuuskaudella asetusehdotuksesta saavutettiin alustava poliittinen sopu 10.4.2025 pidetyissä kolmikantaneuvotteluissa. Viimeisimmissä neuvotteluissa keskeisiä kysymyksiä olivat kemikaaleja koskeva sääntely ja sen yrityksille aiheuttama taakka, mielenterveyden huomioiminen sääntelyssä, delegoidun säädösvallan taso ja sisältö, digitaalinen tuotepassi sekä soveltamisen aikataulu. Asetusehdotusta ei ole vielä alustavan poliittisen sovun saavuttamisen jälkeen käsitelty teknisen yhdenmukaistamisen työryhmässä.

Puhdistus - ja pinta-aktiivisuusaineasetus, asetuksen (EU) 2019/1020 muuttaminen ja asetuksen (EY) 648/2004 kumoaminen

Suomi on pitänyt asetusta pesuaineista ja pinta-aktiivisista aineista kannatettavana (U24/2023 vp). Asetuksesta on käyty kaksi kolmikantaneuvottelua 28.1. ja 6.5.2025 sekä yli kymmenen teknistä keskustelua. Kolmas kolmikantaneuvottelu pidetään kesäkuun 10. päivä. Asetusta käsiteltiin 30.4. Coreper I:ssa, jossa Suomi tuki puheenjohtajan kompromissiehdotusta neuvoston neuvottelumandaatiksi.

Päätömoja neuvotteluissa ovat olleet pesuaineiden ja pinta-aktiivisten aineiden biohajoavuusvaatimukset, mikro-organismeja sisältävät pesuaineet ja niille asetettavat turvallisuusvaatimukset, fosforipitoisuuksien rajoitukset ja ainesosaluetteloiden toimittaminen. Suomi katsoo, ettei fosforirajoja tulisi tiukentaa ja että biohajoavuusvaatimusten siirtymäajat ovat haastavia. Puolan puheenjohtajuuskaudella teemoissa on saatu aikaan merkittävää edistymistä.

Tarve jatkaa neuvotteluja asetusehdotuksesta standardin kannalta olennaisista patenteista - Tšekin tasavallan, Ranskan, Saksan, Italian, Latvian, Slovakian ja Espanjan tiedotusasia

Komissio ilmoitti 11.2.2025 julkaistussa työohjelmassaan aikeestaan vetää pois käsitteystä ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi standardin kannalta olennaisista patenteista ("SEP-asetusehdotus"). Nyt on käynnissä konsultaatioaika, jossa komissio kuulee EU:n neuvoston ja Euroopan parlamentin näkemyksiä poisvetoilmoituksesta. Konsultaatioaika päättyy viimeistään elokuussa 2025, minkä jälkeen komissio tekee asiassa lopullisen päätöksen.

Neuvostossa SEP-asetusta ei ole juurikaan käsitelty. Puheenjohtajamaa Puola järjesti 27.2 kokouksen neuvoston immateriaalioikeuksien työryhmässä, jossa keskusteltiin komission poisvetoilmoituksessa. Jäsenvaltioiden kannat ovat jakautuneet vahvasti poisvetoa tukeviin ja vastustaviin. Osalla jäsenvaltioista ei ole kantaa asiaan tai se on neutraali. Yleisten asioiden neuvosto on jo käsitellyt komission poisvetolistan, joka sisältää yhteensä 37 lainsäädäntöaloitetta. SEP-asetusehdotus ei tuolloin herättänyt keskustelua. Neuvoston virallinen reaktio komission poisvetoilmoitukseen edellyttää vahvistettua määräenemmistöä (vähintään 20 jäsenmaata, jotka edustavat vähintään 65 % EU:n väestöstä). Tällä hetkellä ei näytä siltä, että neuvostosta olisi saatavissa riittävästi tukea viralliselle reaktiolle suuntaan tai toiseen.

Suomi tukee vahvasti komission aikomusta vetää SEP-asetusehdotus pois käsittelystä. Suomen kanta komission SEP-asetusehdotukseen on erittäin kriittinen. Komission SEP-asetusehdotus on Suomen kannalta merkittävä, koska Nokia omistaa noin 50 prosenttia eurooppalaisten yritysten omistamista SEP-patenteista.

Tulevan EU-puheenjohtajavaltion työohjelman esittely – Tanskan valtuuskunnan tiedotusasia

Suomi ottaa tiedoksi tulevan puheenjohtajamaa Tanskan työohjelman esittelyn.

23.5.2025 (tutkimus, innovaatiot)

Tulevan EU-puheenjohtajavaltion työohjelman esittely – Tanskan valtuuskunnan tiedotusasia

Suomi ottaa tiedoksi tulevan puheenjohtajamaa Tanskan työohjelman esittelyn.

23.5.2025 (avaruus)

Kansallinen valmistelu

Osana kilpailukykyneuvoston kansallista valmistelua:

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 14.-16.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 16.5.2025

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Jussi Päivärinne, jussi.paivarinne(at)gov.fi, OM
Juha Jokinen, juha.jokinen(at)gov.fi, TEM
Stiina Löytömäki, stiina.loytomaki(at)gov.fi, TEM
Emilia Tiuttu, emilia.tiuttu(at)gov.fi, TEM
Anna Havukainen, anna.havukainen(at)gov.fi, YM
Tanja Müller, tanja.muller(at)gov.fi, TEM
Hannele Timonen, hannele.timonen(at)gov.fi, TEM

VAHVA-tunnus

EU/289/2025

Liitteet -

Viite -

EU; Kilpailukykyneuvosto; Horisontti Eurooppa -ohjelman väliarviointi

Kokous

Kilpailukykyneuvosto (tutkimus ja avaruus), Bryssel, 23.5.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokouksessa 23.5.2025 käydään näkemystenvaihto aiheesta "Horisontti Euroopan väliarviointi".

Suomen kanta

Suomen kannat perustuvat E-kirjeeseen ennakkovaikuttaminen tulevaan EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen (2028–) (31/2024 vp).

Suomi pitää tärkeänä, että Euroopan strategisen kilpailukykyyn vahvistamiseen kohdennetaan rahoitusta nykyistä vahvemmin. Suomen prioriteettina on avoimeen kilpailuun ja korkeaan laatuun pohjautuvan tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen nykyistä suurempi osuus. (E 31/2024 vp)

Suomelle keskeistä on, että EU:n kilpailukykyä tukevalla rahoituksella edistetään mahdollisimman tehokkaasti sisämarkkinoiden toimivuutta, teollisuuden uudistamista ja Euroopan houkuttelevuutta investointikohteena. Tehokkailla ja markkinaperusteisilla yksityistä rahoitusta edistävillä EU-tason rahoitusvälineillä vastataan EU:n kilpailu-kykyhaasteisiin. (E 31/2024 vp)

Pääasiallinen sisältö

Komissio julkaisi 30.4.2025 tiedonannon Horisontti Eurooppa -ohjelman puoliväliarvioinnista. Tiedonannon liitteenä oli itse arviointiraportti. Raportin yhteenvedossa nostetaan esille muun muassa seuraavia asioita:

Vuoden 2025 alkuun mennessä on rahoitettu yli 15000 projektia, joille myönnetty rahoitusta yli 43 miljardia euroa. Hankeissa ollut 28 000 yksittäistä osallistujaa. Hankkeiden saama avustus oli keskimäärin noin 2,9 miljoonaa euroa. Yhteistyöhankkeet ovat edelleen Horisontti Eurooppa -ohjelman ytimessä, ja niiden osuus tähän mennessä sidotusta budjetista on 81 prosenttia.

Raportissa esitetään seuraavat arviot rahoituksen vaikuttavuudesta vuoteen 2024 mennessä: 1 investoitu euro lisää 11 eurolla talouden kasvua, tai yhden euron yhteiskunnallinen kulu tuottaa EU:n kansalaisille 6 euron edun.

Ohjelman vahvuuksina nostetaan esille yhteistyön ja TKI-toiminnan laadun edistäminen niin tieteellisessä kuin soveltavassa tutkimuksessa sekä innovaatiotoiminnan vahvistaminen. Globaalien haasteiden osalta nostetaan esille ohjelman merkitys erityisesti ilmastoon, terveyteen ja digitalisaatioon liittyvässä TKI-toiminnassa.

Haasteina nostetaan raportissa esille tarve ohjelman yksinkertaistamiselle sekä takamatka tulosten hyödyntämisessä verrattuna kilpailijamaihin. Eurooppalaiset korkeakoulujen ja tutkimuslaitoksien rekisteröimistä patenteista vain kolmasosa hyödynnetään kaupallisesti. Lisäksi yritysten kasvuvaiheen rahoitus jää edelleen jälkeen USA:n ta-sosta.

Ohjelman uutena elementtinä EU missiot edistävät yhteistyötä hankkeiden suunnittelussa, kun taas TKI-kumppanuudet lisäävät eri lähteistä tulevan rahoituksen yhdistämistä.

Hankkeiden arviointeihin ja erilaisiin asiantuntijaryhmiin on nimetty yli 50% naisia. Lisäksi naisten johtamien hankkeiden määrä on noussut 24 prosentista 31 prosenttiin.

Puheenjohtajan taustapaperissa nostetaan esille Horisontti Eurooppa -ohjelman onnistumisia:

* ERC:n rahoittamista projekteista 80% on johtanut tieteellisiin läpilyönteihin tai merkittävään tieteellisiin edistykseen.

* EIC ja EIC Fund ovat tukeneet yli 700 start-up yritystä ja vivuttaneet näille yrityksille 2,6 miljardia euroa.

* Kummin edellä mainitun osalta myös todetaan niiden olevan erittäin suosittuja, mikä on johtanut erittäin alhaisiin läpimenoprosentteihin.

* Ohjelmalla on merkittäviä työllistämisaikutuksia sekä toimii hyvänä ulkomaalaisten osaajien houkuttimena

Taustapaperissa mainitaan myös tarve jatkaa yksinkertaistamistoimia, esimerkiksi työohjelmat ovat massiivisia yli 3000 sivun paketteja. Samoin mainitaan tarve jatkaa toimia EU:n sisäisen innovaatiokuilun pienentämiseksi, vaikka jo tehdyillä toimilla on saatu hyviä tuloksia aikaan. Tutkimustulosten hyödyntäminen on edelleen Euroopan heikkous.

Puheenjohtaja taustapaperissa esitetään keskusteluun seuraavat kysymykset:

1. Mitkä Horisontti Eurooppa -ohjelman väliarvioinnin tulokset ovat mielestäsi olen-naisia Horisontti Eurooppa -ohjelman jäljellä olevan toteutuskauden ja tulevan EU:n tutkimus- ja innovointipuiteohjelman suunnittelun kannalta?

2. Miten pk-yritysten osallistumista puiteohjelmaan voidaan helpottaa ja nopeuttaa?

3. Miten näette Euroopan innovaationeuvoston ilmoitetun uuden roolin tulevaisuudennä-kymät kaksikäyttöteknologioiden tukemisessa Horisontti Eurooppa -ohjelmassa? Pitäi-sikö tätä uutta lähestymistapaa jatkaa vuoden 2027 jälkeisessä EU:n tutkimus- ja inno-vointipuiteohjelmassa, rajoittamatta tulevaa monivuotista rahoituskehystä ja sen ohjel-mia koskevia neuvotteluja?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Tutkimus- ja innovaatiojaosto (EU-20), 8.5.2025
EU-ministerivaliokunta, 14.-16.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, 16.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön

Taloudelliset vaikutukset

Ei taloudellisia vaikutuksia

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

ST 8496 2025 INIT (puheenjohtajan taustapaperi)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Timo Haapalehto, TEM, timo.haapalehto@gov.fi, puh. 0295047218
Petteri Kauppinen, OKM, petteri.kauppinen@gov.fi, puh. 0295330147

VAHVA-tunnus

EU/294/2025

Liitteet -

Viite -

Neuvoston suositus eurooppalaisen tutkimusalueen (European Research Area, ERA) toimintapoliittiseksi ohjelmaksi vuosille 2025–2027

Kokous

Kilpailukykyneuvosto 22.-23.5.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 28.2.2025 ehdotuksen neuvoston suositukseksi eurooppalaisen tutkimusalueen (European Research Area, ERA) toimintapoliittiseksi ohjelmaksi vuosille 2025–2027. Neuvoston suosituksesta on tarkoitus saavuttaa poliittinen yhteisymmärrys 23.5.2025 pidettävässä kilpailukykyneuvoston kokouksessa.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä puheenjohtajan ehdotuksen neuvoston suositukseksi.

Suomen alla olevat kannat perustuvat E-kirjeeseen E 25/2025 vp ”Valtioneuvoston selvitys: Ehdotus neuvoston suositukseksi eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) toimintapoliittiseksi ohjelmaksi vuosille 2025–2027”.

Suomi katsoo, että eurooppalaista tutkimusaluetta tulee kehittää siten, että siitä muodostuu toimiva tiedon ja osaamisen sisämarkkina, joka vahvistaa kestäväää kasvua, työllisyyttä ja yhteiskunnallista kehitystä. Eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttamisen keskeisenä painotuksena tulee olla tutkimus- ja innovaatiotoiminnan laatu ja vaikuttavuus. Euroopan kilpailukyvyn kannalta on tärkeää, että Eurooppa olisi houkutteleva paikka

tutkimus- ja innovaatiotoiminnalle siten, että se tarjoaa hyvät toimintaedellytykset sekä julkisille että yksityisille toimijoille. (E25/2025vp)

Suomi pitää hyvänä, että ERAn toimintapolitiittinen ohjelma pohjautuu Euroopan tutkimus- ja innovaatiotosopimukseen (ERA Pact) ja pitää siihen sisältyviä painopisteitä oikeasuuntaisina, vaikka itse toimien lukumäärä on suuri. Olennaista on säilyttää jäsenmaiden vapaus valita, mihin toimiin kukin maa haluaa panostaa. (E 25/2025 vp)

Suomi katsoo, että Euroopassa tulee jatkaa ponnisteluja, jotta voitaisiin saavuttaa EU-tason kolmen prosentin tavoite t&k-menojen osuudelle bkt:sta. Investointeja ja kannusteita tutkimukseen ja innovointiin tarvitaan niin EU:n kuin kansallisella tasolla. Näiden investointien laatua, tehokkuutta ja vaikuttavuutta tulee myös parantaa. Samaan aikaan tutkimustulosten hyödyntämiseen on panostettava ja hyödyntämiseen tarvittavia mekaniismeja kehitettävä Euroopan kilpailukyvyn nostamiseksi. (E 25/2025 vp)

Suomi katsoo, että julkisen t&k-rahoituksen avulla on tärkeä luoda hyvät toimintaedellytykset sekä julkisen että yksityisen sektorin t&k-toiminnalle. Euroopan tutkimusalueen kehittymisen kannalta on tärkeää, että kaikki jäsenmaat investoivat myös eurooppalaisena yhteistyönä tehtäviin tutkimus- ja innovaatiotoimiin. Muun muassa julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksilla voidaan tehostaa tutkimus- ja innovointiresurssien käyttöä. (E 25/2025 vp)

Suomi pitää hyvänä, että Euroopassa kannustetaan heikomman t&k-intensiteetin maita lisäämään t&k-panostuksiaan, jotta maiden välisiä eroja voidaan kuroa umpeen. Suomen lähtökohtana on, että EU:n kilpailuun perustuvien rahoitusohjelmien, kuten tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman, tulee jatkossakin perustua korkeaan toiminnan laatuun, ei kiintiöihin tai aluekriteereihin. (E 25/2025 vp)

Suomi pitää tärkeänä sitä, että Euroopassa pyritään edistämään keinoja pitää lahjakkaat eurooppalaiset tutkijat Euroopassa ja tehdä Euroopasta houkutteleva kohde ulkomaa-laisten osaajien sijoittumiseen. (E 25/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio antoi vuonna 2021 ehdotuksen neuvoston suositukseksi ensimmäiseksi ERAn toimintapolitiittiseksi ohjelmaksi vuosille 2022–2024. Se konkretisoi samana vuonna annetut päätelmät eurooppalaisen tutkimusalueen hallinnoinnista ja Euroopan tutkimus- ja innovaatiotosopimuksesta 17 toimenpiteen joukoksi, joita komissio, jäsenvaltiot, Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan assosioituneet maat ja EU-tason sidosryhmät toteuttavat yhdessä. Mainitut tahot yhteen tuova ERA-foorumi alaryhmineen tukee toimeenpanoa. Kyseessä on ei-sitova instrumentti kansallisten ja EU-tasosten politiikkatoimien ohjaukseen. Se kannustaa vapaaehtoiseen yhteistyöhön ja koordinaatioon.

Uusi toimintaohjelma pyrkii sekä syventämään aiemmassa ohjelmassa määritettyjen prioriteettien edistämistä rakenteellisilla politiikkatoimilla että laajentamaan ERAn visiota uusilla toimilla.

Suosituksella hyväksytään ERA-toimintaohjelma vuosille 2025–2027, joka sisältää 11 pitkän aikavälin politiikkatoimea ja kahdeksan ERA-toimea, joiden tarkempi sisältö on kuvattu suosituksen liitteessä.

Hallinnointimekanismina säilyvät ERA-foorumi ja eurooppalaisen tutkimusalueen ja innovoinnin komitea ERAC. Eri sidosryhmien laaja osallistuminen on tärkeää, ja ERA-foorumin osallistujakategorioita arvioidaan uudelleen laajemman osallistumisen tukemiseksi. ERA-monitorointimekanismin toimeenpanoa myös jatketaan.

Toimintaohjelma koostuu seuraavista prioriteettialoista:

1. Syvennetään aidosti toimivaa tiedon sisämarkkinaa

Prioriteettiin liittyvät pitkän aikavälin **politiikkatoimet**: Avoimen tieteen mahdollistaminen; tutkimusinfrastruktuurien kestävyiden, saavutettavuuden ja resilienssin vahvistaminen; sukupuolten tasa-arvo sekä yhtäläiset mahdollisuudet kaikille ja osallisuus; tutkijoiden työurat ja liikkuvuus sekä tutkimuksen arviointi- ja palkitsemisjärjestelmät; tietämyksen hyödyntäminen sekä globaali osallistuminen.

Ehdotus prioriteettiin liittyviksi **ERA-toimiksi**:

1. Tasapuolisuus avoimessa tieteessä;
2. Eurooppalaisen tiedeperustaisen politiikan ekosysteemin (S4P) edistäminen;
3. Tekoälyn vastuullisen käytön helpottaminen ja nopeuttaminen tieteessä EU:ssa
4. Tutkimusturvallisuuden parantaminen

2. Tartutaan yhdessä vihreän ja digitaalisen siirtymän sekä muihin yhteiskunnan murroshaasteisiin ja lisätään yhteiskunnallista osallistumista ERAan

Prioriteettiin liittyvät pitkän aikavälin **politiikkatoimet**: Haastepohjaiset aloitteet – strategisen energiateknologian (SET) suunnitelma keskeiseksi ERAn temaattiseksi komponentiksi; synergiat koulutuksen ja Euroopan osaamisohjelman (European Skills Agenda) kanssa; aktiivinen kansalainen ja yhteiskunnan osallistuminen tutkimukseen ja innovointiin.

Ehdotus prioriteettiin liittyviksi **ERA-toimiksi**:

1. t&i-investointien vauhdittaminen Euroopan teollisen transformaation ja kilpailukykyisen kestävyiden edistämiseksi
2. Uusien lähestymismetodologioiden (NAMS) vauhdittaminen biolääketieteen edistämiseksi
3. Yhdenmukainen ja koordinoitu kehys lahjomattomuutta ja etiikkaa koskevalle eurooppalaiselle lähestymistavalle tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa

3. Parannetaan huippututkimuksen ja -innovaatioiden saatavuutta ja innovaatio-ekosysteemien verkottumista unionin sisällä

Prioriteettiin liittyvä pitkän aikavälin **politiikkatoimi**: synergioiden rakentaminen EU-tason, kansallisen ja aluetason rahoitusohjelmien välillä

Ehdotus prioriteettiin liittyväksi **ERA-toimeksi**: T&I-toiminnan voimaannuttaminen: tutkimushallinnon uusi aikakausi

4. Edistetään yhteisiä tutkimus- ja innovaatiopanostuksia ja -uudistuksia

Tähän ei ole spesifiä ehdotusta ERA-toimeksi, mutta painotetaan koordinoitujen toimien tärkeyttä EU:n 3 % BKT-tavoitteen saavuttamiseksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT-sopimus 292 artikla, jonka mukaisesti neuvosto voi antaa suosituksia, sekä 179 artiklan 1 kohta ja 181 artikla.

Neuvoston suositus ei ole oikeudellisesti sitova.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU20, tutkimus- ja innovaatiojaosto 8.5.2025
EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 14.-16.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 16.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Komission ehdotuksella ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COM(2025) 62 final, komission ehdotus neuvoston suositukseksi
8469/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Riikka Astala TEM, riikka.astala@gov.fi, p. +358 29 504 7057
Timo Haapalehto TEM, timo.haapalehto@gov.fi, puh. +358 29 504 7218
Petteri Kauppinen OKM, petteri.kauppinen@gov.fi, puh. +358 29 533 0147

VAHVA-tunnus

EU/294/2025

-

Liitteet

-

Viite

-

Neuvoston päätelmät kohti tekoälyn käyttöä tieteessä koskevaa strategiaa

Kokous

Kilpailukykyneuvosto 23.5.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n kilpailukykyneuvoston kokouksessa 23.5.2025 on tarkoitus hyväksyä päätelmät kohti tekoälyn käyttöä tieteessä koskevaa strategiaa.

Päätelmillä tuetaan strategian valmistelua Euroopan komissiossa. Komission on tarkoitus julkaista tiedonanto strategiasta syys-lokakuussa 2025. Komissio on lisäksi käynnistänyt strategiaa koskevan julkisen konsultaation, joka on avoinna huhti-kesäkuussa 2025.

Päätelmäluonnoksesta on päästy yhteisymmärrykseen neuvoston tutkimustyöryhmässä. Asiasta ei ole tarkoitus käydä keskustelua neuvoston kokouksessa.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä puheenjohtajan ehdotuksen neuvoston päätelmiksi.

Suomen kannat perustuvat E-kirjeeseen Ehdotus neuvoston suositukseksi eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) toimintapoliittiseksi ohjelmaksi vuosille 2025–2027 (E25/2025 vp) sekä U-kirjeeseen ehdotuksesta EuroHPC-asetuksen muuttamisesta (U 18/2024 vp).

Suomi katsoo, että eurooppalaista tutkimusaluetta tulee kehittää siten, että siitä muodostuu toimiva tiedon ja osaamisen sisämarkkina, joka vahvistaa kestävästä kasvusta, työllisyydestä ja yhteiskunnallista kehitystä. Eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttamisen keskeisenä painotuksena tulee olla tutkimus- ja innovaatiotoiminnan laatu ja vaikuttavuus. Euroopan kilpailukykyyn kannalta on tärkeää, että Eurooppa olisi houkutteleva paikka tutkimus- ja innovaatiotoiminnalle siten, että se tarjoaa hyvät toimintaedellytykset sekä julkisille että yksityisille toimijoille. (E25/2025vp)

Suomi pitää tärkeänä tekoälytutkimuksen tukemista suurteholaskennan avulla. EuroHPC-yhteistyön avulla voidaan merkittävästi vahvistaa Euroopan kilpailukykyä tekoälyyn ja tieteelliseen laskentaan liittyvässä ja sitä hyödyntävässä tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa. (U18/2024 vp)

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajamaan johdolla valmistellut päätelmät tukevat tekoälyn käyttöä tieteessä koskevan EU:n strategian valmistelua komissiossa.

Neuvoston päätelmät

Neuvoston päätelmissä todetaan tekoälyn nopea kehitys ja sen merkittävä vaikutus tieteeseen ja tutkimukseen, muun muassa datan analysoinnin, simuloinnin ja suurten kielimallien kautta. Eurooppalainen tekoälytutkimus on korkeatasoista ja sillä on merkittävä rooli tutkimuksessa, jolla edistetään globaalien haasteiden ratkaisemista, kilpailukykyä ja digitaalista siirtymää. Päätelmissä korostetaan kansainvälistä tutkimusyhteistyötä ja vastavuoroisia kumppanuuksia ottaen samalla huomioon tutkimuksen turvallisuus. Euroopan strategisena tavoitteena on tekoälyn vastuullinen käyttö, jota voidaan tukea eettisten, kestävien ja osallistavien tekoälysovellusten avulla.

Päätelmien mukaan EU:lta puuttuu systemaattinen politiikka tekoälyn käytöstä tieteessä ja tutkimuksessa. Päätelmissä tunnistetaan komission valmistelut tällaisen strategian laatimiseksi. Päätelmien mukaan strategian keskeisiä elementtejä tulisi olla:

4. Moni- ja poikkitieteellisten tutkimusympäristöjen tukeminen
5. Tekoälykehityksen koordinoinnin parantaminen EU- ja kansallisella tasolla
6. Tekoälyn vaikutusten seuranta
7. Tutkijoiden koulutus ja tekoälyn vastuullisen käytön edistäminen
8. Datan avoin saatavuus, mukaan lukien FAIR-periaatteiden (löydettävyyden, saatavuus, yhteentoimivuus, uudelleenkäytettävyyden) edistäminen
9. Tutkimus-, teknologia- ja datainfrastruktuurien saatavuuden ja yhteentoimivuuden edistäminen

Lisäksi päätelmissä Euroopan komissiota pyydetään ehdottamaan innovatiivisia tapoja tukea rahoituksen, datan, laskentatehon ja tieteellisen osaamisen saatavuutta. Päätelmissä todetaan komission aloite EU:n tekoälytutkimusneuvoston (European AI Research Council) perustamisesta, jossa komission tulisi tehdä yhteistyötä jäsenmaiden kanssa ja jossa tulisi hyödyntää olemassa olevia aloitteita ja instrumentteja. Päätelmien mukaan jäsenmaissa tulisi laatia kansallisia tai alueellisia tekoälyn käyttöä tieteessä koskevia strategioita, mikäli tarpeen. Lisäksi päätelmissä painotetaan osajien houkuttelevuutta Eurooppaan, tekoälyn vääristymien ja syrjinnän välttämistä, standardien ja ohjeiden kehittämistä tekoälyn vastuulliselle käytölle tieteessä sekä julkisten hankintojen hyödyntämistä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Tutkimus- ja innovaatiojaosto (EU-20), 8.5.2025

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 14.-16.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, 16.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei lainsäädännöllisiä vaikutuksia.

Taloudelliset vaikutukset

Ei suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

8390/25 (Päätelmäluonnos, 2.5.2025)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Petteri Kauppinen, OKM, petteri.kauppinen@gov.fi, puh. 0295 330 147

Timo Haapalehto, TEM, timo.haapalehto@gov.fi, puh. 0295 047 218

VAHVA-tunnus

EU/294/2025

Liitteet -

Viite -

Neuvoston päätelmät erityisesti maanhavainnointijärjestelmistä saatavan satelliittidatan käytössä pelastuspalvelussa ja kriisinhallinnassa sekä keskustelu avaruuspohjaisesta datasta häiriönsietokyvyn, turvallisuuden ja kriisinhallinnan parantamiseksi EU:ssa

Kokous

Kilpailukykyneuvosto (tutkimus ja avaruus), Bryssel, 23.5.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston avaruusministerikokouksessa 28.5.2025 hyväksytään neuvoston päätelmät erityisesti maanhavainnointijärjestelmistä saatavan satelliittidatan hyödyntämisestä siviiliturvallisuudessa ja kriisinhallinnassa. Neuvoston avaruustyöryhmä on tarkastellut päätelmäehdotusta neljässä kokouksessa 14.1.2025 lähtien. Lisäksi käydään politiikkakeskustelu miten avaruuspohjainen tieto vahvistaa resilienssiä, turvallisuutta ja kriisinhallintaa EU:ssa.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä neuvoston päätelmät koskien erityisesti maanhavainnointijärjestelmistä saatavan satelliittidatan hyödyntämisestä siviiliturvallisuudessa ja kriisinhallinnassa.

Suomen kannat perustuvat Suomen kantoihin EU:n turvallisuuden ja puolustuksen avaruusstrategiaan (UTP 27/2023 vp), e-kirjeeseen EU:n avaruuspolitiikasta (E 131/2021 vp) sekä e-kirjeeseen Suomen avaintavoitteista EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan vaikuttamiseksi (E 58/2023 vp)

Suomelle on tärkeää, että eurooppalainen avaruuspolitiikka edistää eri alojen kestävä kasvua avaruusteknologian, -datan ja -palvelujen avulla. Avaruustoiminnalla on merkittävä vaikutus erityisesti vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä. Erityisesti avaruusdatan hyödyntämistä päästöjen ja ympäristön muutosten seurannassa on syytä edelleen lisätä ja kehittää sekä varmistaa datan käytettävyys ja saatavuus. Suomi korostaa, että avaruusdatan ja palvelujen hyödyntämistä ja merkitystä voidaan edistää erityisesti kehittämällä EU:n avaruushjelmaa ja eurooppalaista avaruuspolitiikkaa käyttäjien tarpeiden mukaisesti. Olennaista on kehittää myös ratkaisuja, jotka edistävät avaruussektorin omaa ympäristöystävällisyyttä ja varmistavat järjestelmien kyberturvallisuuden. (E 131/2021 vp)

Avaruushjelman infrastruktuurin suojaaminen on tärkeää. Esimerkiksi maa-asemien turvallisuuden parantamiseen liittyvät toimet ovat kannatettavia. Samoin datan siirron turvaaminen maa-asemilta kansallisiin yhteyspisteisiin ja loppukäyttäjille on huomioitava. Fyysisen turvallisuuden ja tietoturvallisuuden lisäksi riittävän satelliittidatan vastaanottokyvyn varmistaminen on yhä tärkeämpää tulevaisuudessa. (UTP 27/2023 vp)

Suomi korostaa, että johdonmukainen ja yhteinen eurooppalainen avaruuspolitiikka tukee avaruusalan eri toimijoiden välistä järjestelmällistä yhteistyötä alan eurooppalaisen kilpailukyvyn vahvistamiseksi globaalissa toimintaympäristössä. (E131/2021 vp)

Suomi korostaa, että EU:n digitaalinen johtajuus edellyttää investointeja erityisesti murrosteknologioihin, kuten tekoälyratkaisut, suurteho- ja kvanttilaskenta, siruteknologia sekä 6G. (E 58/2023 vp)

Turvallisuus- ja puolustustoimijoiden pääsillä yhteisiin satelliittipalveluihin koko EU:n ja sen ulkopuolisilla strategisesti merkittävillä alueilla, voidaan tukea kansallisen turvallisuuden lisäksi kriittisen infrastruktuurin toimintaa, kriisien hallintaa, tilannetietoisuutta (alueellinen tilannekuva) sekä raja- ja merivalvontaa. (UTP 27/2023 vp)

Avaruuden toimintaympäristö mukaan lukien sen kyberulottuvuus, on yhä tärkeämpi turvallisuustoimijoiden lisäksi myös maanpuolustukselle. Suomi kannattaa avaruuspohjaisten palveluiden saatavuuden varmistamista, avaruustoiminnan turvallisuutta ja avaruuden tilannetietoisuutta parantavia toimia. (UTP 27/2023 vp)

Suomi suhtautuu alustavan myönteisesti mahdollisen uuden valtiotason käyttäjille tarkoitetun maahavainnointipalvelun pilottihankkeen käynnistämiseen. Pilotin ei kuitenkaan tule johtaa au-tomaattisesti uuden palvelun perustamiseen, vaan sen tulokset on analysoitava yhdessä jäsenmaiden kanssa. Täydentävyys ja yhteistyö EU:n satelliittikeskuksen ja EU:n avaruushjelmavirasto EUSPAn kanssa on oleellista. (UTP 27/2023 vp)

Suomi pitää tärkeänä vahvistaa EU:n satelliittikeskuksen (SatCen) tukea EU:n ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa päätöksenteossa sekä YTPP-operaatioiden ja kumppanimaiden tukemisessa. Suomi kannattaa keskuksen tiivistä yhteistyötä Euroopan avaruusjärjestön, EU:n avaruushjelmavirasto EUSPAn, komission sekä muiden relevanttien EU-virastojen kanssa. (UTP 27/2023 vp)

Suomi suhtautuu alustavasti myönteisesti Euroopan puolustusrahaston, EU:n avaruushjelman ja Horisontti Eurooppa -puiteohjelman väliseen yhteiseen ohjelmasuunniteluun, jotta voidaan vauhdittaa avaruusjärjestelmien häiriönsietokyvyn kannalta tärkeiden suorituskykyjen kehittämistä. (UTP 27/2023 vp)

Pääasiallinen sisältö

Päätelmät

Päätelmät korostavat avaruusdatan suurta potentiaalia resilienssin kasvattamisessa EU:ssa ja kriisinhallinnassa. Tämän saavuttaminen vaati EU:n kyvykkyyksien edelleen kehittämistä, jäsenvaltioiden yhteistyön tiivistämistä sekä datan keräämisen ja käsittelyn kyvykkyyksien rakentamista.

Päätelmät tunnistavat tarpeen satelliittijärjestelmien suojaamiselle erityisesti kyberuhkia vastaan sekä tarpeen vahvistaa infrastruktuurin ja datan käsittelyn turvallisuuden vahvistamiseksi.

Päätelmät tunnistavat tekoälyn hyödyntämisen mahdollisuudet erityisesti uhkien tunnistamisessa ja ennakkoinnissa; satelliittidatan analysoinnissa reaaliaikaisen tilannekuvan ylläpitämiseksi sekä päätöksen teon tukena kriisitilanteissa ja luonnon katastrofeissa. Tekoälyn hyödyntäminen myös tehostaa datan analysointia. Päätelmät korostavat, että toteutettavien tekoälyratkaisuiden tulee olla Artificial Intelligence Act (EU 2024/1689) mukaisia.

Seuraavina askelina päätelmissä tunnistetaan tarve tiivistää satelliittidatan koordinoitua käyttöä sekä tarvittavien järjestelmien ja kyvykkyyksien toteuttamista yhteistyössä EU:n ja jäsenmaiden kanssa.

Politiikkakeskustelu

Politiikkakeskustelun taustapaperissa esitetään lyhyesti satelliittijärjestelmien tarjoamaa hyötypotentiaalia resilienssille ja kriisin hallinnalle. Lopuksi taustapaperissa asetetaan kaksi kysymystä:

10. Kuinka jäsenvaltiot voivat parantaa koordinointia ja tehostaa rajat ylittävää yhteistyötä varmistaakseen maan havainnointidatan tehokkaan ja turvallisen käytön sekä johdonmukaiset julkiset varoitukset hätätilanteiden, katastrofien hallinnan ja kriittisen infrastruktuurin suojelun yhteydessä EU-tasolla?
11. Kuinka EU voi hyödyntää avaruuspohjaisia teknologioita, kuten maan havainnointikonstellatioita, parantaakseen kriisivasteita, tehostaakseen jäsenvaltioiden ja yksityisten palveluntarjoajien välistä koordinointia sekä vahvistaakseen kansalaisten ja kriittisen infrastruktuurin turvallisuutta, suojelua ja resilienssiä muuttuvassa geopoliittisessa maisemassa?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Tutkimus- ja innovaatiojaosto (EU-20), 8.5.2025
EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 14.-16.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, 16.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei lainsäädännöllisiä vaikutuksia.

Taloudelliset vaikutukset

Ei taloudellisia vaikutuksia

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**Asiakirjat**

Merkitse käsittelyn pohjana olevien asiakirjojen viitetiedot, esim. COM-numero.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Tero Vihavainen, TEM, tero.vihavainen@gov.fi, 029 504 7133

VAHVA-tunnus

EU/306/2025

Liitteet -

Viite -